

Pentru a schimba totul

un apel anarhist

Dacă ai putea schimba ceva, ce ai schimba? Ți-ai lua o vacanță pentru tot restul vieții? Ai opri încălzirea globală? Ai cere bănci și politicieni etici? Cu siguranță nimic nu este mai nerealistic decât să te așteți ca lucrurile să se schimbe fără a schimba sistemul în care funcționează.

Luptele noastre personale, emoționale sau financiare, oglindesc ceea ce se întâmplă la nivel global. Am putea să ne petrecem tot restul vieții încercând să reparăm fiecare problemă în parte, fără a avea vre-un rezultat. Adevărata problemă e că toate necazurile noastre pornesc de la o rădăcină comună. Din acest motiv nicio reformă sau soluție provizorie nu ne va schimba cu adevărat viața. Pentru a schimba ceva e nevoie să regândim lucrurile în altă logică.

**Pentru
a schimba ceva,
începe
de pretutindeni.**

să începem cu **auto-determinare**

Fantasma libertății bântuie în continuare lumea. Ne-a fost promisă autodeterminarea absolută: toate instituțiile societății ar trebui în teorie să aibă acest scop final.

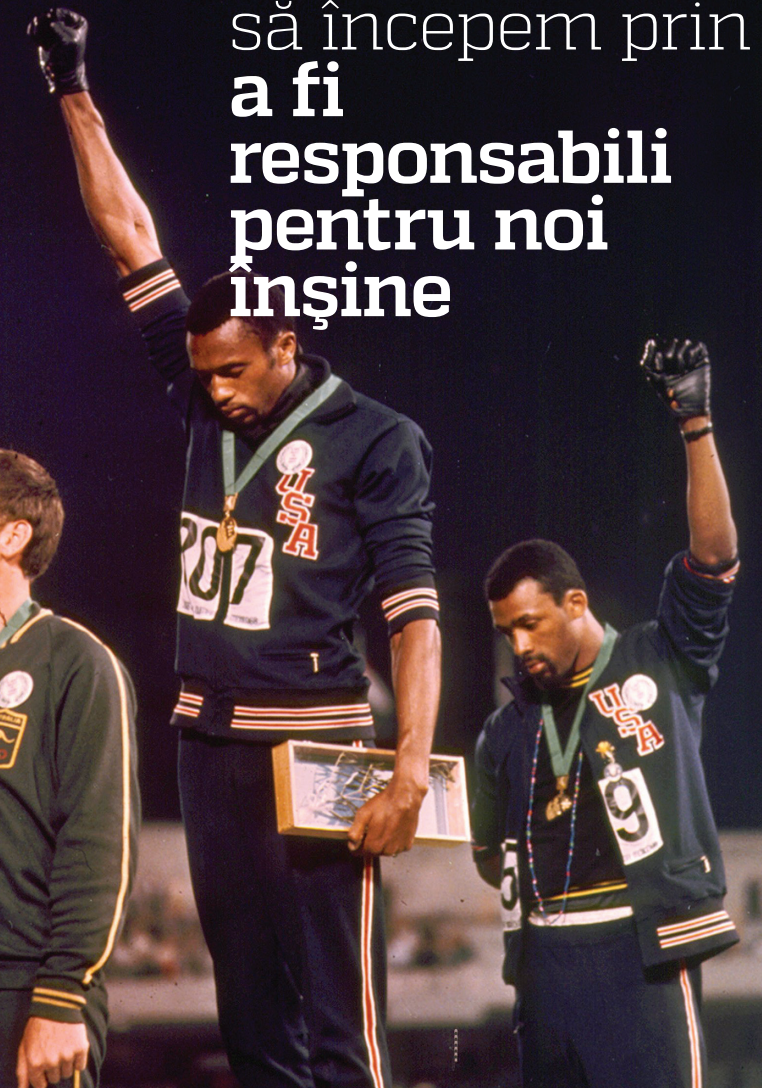
Dacă ai putea să decizi totul singur ce ai face în acest moment? Care este adevăratul potențial al vieții tale? Ce relații ai putea avea, ce experiențe noi ai putea trăi, ce lucruri ar da semnificație vieții tale? Când te-ai născut ți-i s-a promis că vei putea deveni orice, că te așteaptă o lume cu posibilități nelimitate.

Nu ne oprim niciodată din visat, dar doar în momentele cele mai frumoase, când ne îndrăgostim sau când reușim să atingem un țel care inițial părea de neatins, reușim cu adevărat să vedem o mică parte din posibilitățile acestei lumi.

Ce îți limitează potențialul? Câtă putere ai în a-ți determina lumea din jurul tău sau a decide cum îți vei petrece timpul? Cum te ajută instituțiile sociale să-ți câștigi libertatea? Birocrația îți acordă valoare în funcție de cât de bine știi să urmezi regulile, economia îți determină existența în funcție de cât de angajabil ești și poliția insistă ca pentru ca noi să trăim în armonie e nevoie ca o parte din semenii noștri să fie închiși și criminalizați. Toate aceste instituții care ar trebui să asigure ordinea și buna funcționare a societății nu fac decât să ne limiteze potențialul.

Adevărul este că noi putem avea autodeterminare completă, nu pentru că ea este un drept acordat, ci din contra, pentru că este o putere a noastră pe care niciun stat, oricât de totalitar ar fi el, nu ne-o poate lua. Dar, în momentul în care începem să acționăm și gândim liber intrăm imediat în conflict cu acele instituții care ar trebui să ne asigure libertatea.

să începem prin a fi responsabili pentru noi înșine

Bancherii și cei ce administrează taxele vorbesc tot timpul despre responsabilitate personală. Dar dacă am accepta responsabilitatea totală pentru toate acțiunile noastre, am mai urma regulile lor?

De-a lungul timpului mai mult rău a fost cauzat de supunere decât de răutate. Arsenalul armatelor de pretutindeni este dovada fizică a supunerii în fața regulilor făcute de alții. Dacă nu vrem să contribuim la război, genocid sau opresiune, atunci primul pas este să nu mai ascultăm ordinele lor.

Același lucru este valabil și pentru valorile noastre. Nenumarați conducători și legiuitori ne cer supunere totală. Dar și dacă ai alege să-ți cedezi răspunderea în numele unei anumite dogmei sau a unui dumnezeu, cum alegi care este entitatea în numele căreia vei face această alegere? Când e vorba de a face această alegere atât de importantă, oamenii aleg pur și simplu ceea ce e comun sau convenabil.

Cu toate astea, rămânem însă responsabili pentru credințele și deciziile noastre. A fi responsabili pentru noi înșine nu înseamnă că nu am mai intra în conflict cu ceilalți, dar macăr am putea face asta în condițiile alese de noi, fără a fi doar pioni în planurile altora.

să începem prin putere, nu autoritate

Muncitorii au putere; sefi au autoritate. Chiriasii care intretin o casa au putere; proprietarul care detine casa are autoritate. Armatele au putere; generalii au autoritate. Un munte are putere; un permis pentru a construi o mina are autoritate.

Nu este nimic intrinsec opresiv când vine vorba de putere. Multe forme de putere pot fi eliberatoare: puterea de a avea grijă de cei pe care îi iubești, puterea de a te apăra și de a rezolva conflicte, puterea de a vindeca sau puterea de a te legăna pe un trapez. Exista modalități de a-ți dezvolta capacitățile astfel încât să contribuie la creșterea libertății celorlalți. Fiecare persoana care acționează pentru a-și atinge potentialul maxim oferă în același timp un dar celor din jur.

În același timp însă, autoritatea asupra celorlalți slăbește această putere. Ce tu iei de la ceilalți, alții vor lua de la tine. Autoritatea funcționează tot timpul la fel:

Soldatul ascultă de general, care raspunde în fața președintelui, care își ia autoritatea din constituție.

Preotul răspunde patriarhului, patriarhul răspunde mitropolitului, mitropolitul răspunde scripturii, care își ia autoritatea de la Dumnezeu.

Polițistul asculta de superiori, la fel cum judecătorul își ia autoritatea de la lege, în același fel în care corporațiile își iau autoritatea lor din puterea banului.

În varful piramidelor sociale nu mai găsim tirani, doar constructe sociale, bărbăție, rasă, proprietate, fantasma care hipnotizează omenirea. În această societate, puterea și autoritatea sunt atât de interconectate încât de abea le mai putem distinge: putem obține putere doar în schimbul obedienței. Dar fără libere, puterea este inutilă.

să începem cu relații construite pe încredere

În contrast cu autoritatea, încrederea centrează puterea în mâinile celor care o împărtășesc, nu doar în mâinile celor care o primesc. O persoană care a câștigat încredere nu mai are nevoie de autoritate. Dacă cineva nu merită încredere, cu siguranță nu merită să fie încredințat cu autoritate! Și totuși în cine avem mai puțină încredere decât în politicieni și în bancheri?

Fără relații de putere inegale impuse din exterior, oamenii au un imbold de a-și rezolva conflictele în așa fel încât să iasă toți în câștig, să-și câștige încrederea reciprocă. Ierarhiile elimină acest stimulent, asigurându-le celor aflați în poziții de autoritate puterea de a suprima conflictele.

Prietenia este o relație între egali care se susțin și care se provoacă respectând autonomia fiecăruia. Acesta este un standard prin care ar trebui să evaluăm toate relațiile noastre. Fără limitările impuse în ziua de azi - naționalitate și ilegalitate, proprietate și datorie, lanțuri de comandă corporaționiste sau militariste – am putea construi relațiile noastre pe baza asocierii libere și a ajutorului reciproc.

să începem cu reconcilierea individului cu întregul

„Drepturile tale se termină acolo unde încep drepturile altuia.” În această logică, cu cât sunt mai mulți oameni cu atât există mai puțină libertate.

Dar libertatea nu este o bulă mică de drepturi personale. Nu putem fi separați atât de ușor de ceilalți. Căscatul și răsul sunt contagioase; la fel și entuziasmul și supărarea. Sunt definit de clișeele care îmi ies din gură, de cântecele care îmi rămân în cap, de stările pe care le împărtășesc cu ceilalți. Când conduc o mașină poluez aerul pe care tu îl respiri; când tu folosești chimicale ele se revarsă în apa pe care toți o vom bea. Sistemul pe care îl acceptă toți e sistemul în care trebuie să trăiești și tu, dar când acest sistem este contestat atunci ai și tu posibilitatea să-ți renegociezi realitatea. Libertatea ta începe unde începe și libertatea mea, și se ternimă în același loc.

Nu suntem indivizi discreți. Corpurile noastre sunt formate din mii de celule diferite care trăiesc în simbioză. La fel trăim în simbioză cu alte mii de specii, respirând același aer și împărțiind același mediu. Nu existăm în vid, auto-propulsați de propria rațiune, ci facem parte din același val cosmic ca și toate organismele vii.

Limbajul ne ajută să comunicăm doar pentru că el este proprietatea noastră comună. La fel e și cu ideile și dorințele noastre: le putem comunica deoarece sunt mai mari ca și noi. Fiecare dintre noi este alcătuit dintr-un haos de forțe ce se atrag și se resping, forțe care ne depășesc propria existență în timp și spațiu.

Libertatea nu este o posesiune sau o proprietate, ea este o relație. Nu este abilitatea de a fi protejat de lumea din afară, ci un fel de a interacționa astfel încât posibilitățile tale să nu fie îngrădite. Asta nu înseamnă că trebuie să căutăm întotdeauna consens de dragul consensului; atât consensul cât și conflictul pot să ne ajute la propria dezvoltare, atât timp cât ele nu sunt dictate de către o putere centralizată care transformă totul într-un joc al cărui câștigător ia totul.

să începem cu eliberarea dorinței

În societatea de azi, nici măcar pasiunile nu sunt cu adevărat ale noastre. Ele sunt cultivate de către publicitate și alte forme de propagandă menite să ne facă să menținem în mișcare mecanismul pieței. Prin îndoctrinare oamenii pot ajunge să fie foarte mulțumiți de ei chiar dacă fac lucruri care pe termen lung îi fac să se simtă mizerabil. Devenim astfel îngrađiți de propria suferință și plăcerile noastre devin lacătul.

Pentru a fi liberi, e nevoie să putem decide singuri care sunt mecanismele care ne produc propriile dorințe. Eliberarea nu înseamnă doar satisfacerea dorințelor de azi, ci imaginarea tuturor posibilităților și îndreptarea pasiunilor noastre către aceste posibilități și în același timp îndepărtarea de plăcerea dominației și posesiunii. Dacă vre-odată ai reușit să învingi o dependență atunci ai deja o experiență în ceea ce înseamnă să-ți transformi cu adevărat dorințele.

să începem cu revolta

Cei plini de prejudecăți învinuiesc un grup specific pentru o problemă a sistemului (evreii pentru capitalismul axat pe profit, imigranții pentru recesiunea economiei) în același fel în care oamenii învinuiesc anumiți politicieni pentru corupția din politică. Dar adevărata problema este însăși sistemul. Oricine s-ar afla la putere, acest sistem produce aceleași dezechilibre de putere și aceleași probleme. Problema nu este că sistem ar fi stricat, ci tocmai că acesta funcționează cum e proiectat să funcționeze.

Inamicii noștrii nu sunt indivizi umani, ci instituții și rutine care ne înstrăinează unii de ceilalți și pe noi înșine de propria persoană. Există mai multe conflicte în interiorul nostru decât în afara noastră. Aceleași probleme care ne bântuie civilizația se regăsesc și în interiorul relațiilor noastre și în interiorul nostru; aceasta nu este o luptă între oameni ci între diferite feluri de relații, între diferite feluri de a trăi. Când ne refuzăm rolul în ordinea dominantă, atunci deschidem posibilități noi.

Cea mai bună soluție ar fi să renunțăm complet la dominației, nu să-i controlăm efectele mai corect, nu să schimbăm pozițiile între cine îndură și cine se impune, nu să stabilizăm sistemul prin reformarea lui. Scopul protestului nu e să cerem reguli sau guvernanți mai legitimi, ci să demonstrăm că putem acționa prin propriile puteri, încurajându-i și pe alții să ia atitudine și să descurajăm astfel intervenția autorităților. Acesta nu este un război ci o formă de nesupunere care trebuie să devină contagioasă.

Nu este de ajuns să educăm și să discutăm, să așteptăm ca ceilalți să se schimbe. Până când ideile nu se transformă în acțiune, oferind astfel oamenilor o alegere concretă, conversația va rămâne una abstractă. Majoritatea oamenilor aleg să se distanțeze de discuțiile teoretice, dar când ceva se întâmplă, când miza este ridicată, ei vor lua o poziție. Nu avem nevoie de unanimitate, nici de o înțelegere completă a întregii lumii și nici de o destinație finală concretă, doar de curajul de a porni pe un alt drum.

problema este controlul

Care sunt semnele că ești într-o relație abuzivă? Partenerul poate încerca să-ți controleze comportamentul și gândurile, să-ți blocheze accesul la diferite resurse, să te amenințe cu violență sau să te mențină într-o poziție de dependență.

Astfel poate fi caracterizat comportamentul abuziv al unui individ, dar la fel funcționează Poliția sau SRI-ul și majoritatea instituțiilor care guvernează societatea noastră. Practic ele sunt toate bazate pe ideea că oamenii au nevoie de a fi supravegheați, controlați și administrați.

Cu cât dezechilibre impuse sunt mai mari, cu atât e nevoie de mai mult control pentru a le menține. Pe de o parte controlul este exercitat la un nivel individual: atacuri cu drone, echipe de intervenție, pușcării, discriminare rasială. Pe de alta, controlul este omniprezent și invizibil, integrat în structura societății: ecuațiile care determină cine primește ajutor social, statisticile care determină planificarea urbană, arhitectura site-urilor sociale. SRI-ul poate urmări ce facem online, dar nu are nici pe departe atât control asupra ceea ce facem cât au algoritmele care determină ceea ce vedem când intrăm pe internet.

Când posibilitățile infinite ale vieții vor fi reduce în totalitate la un algoritm finit, codat în 1 și 0, atunci nu va mai exista fricțiune între sistem și viețile pe care le dorim, nu pentru că am găsit libertatea totală, ci pentru că în acel moment vom fi realizat exact opusul. Libertatea nu înseamnă doar să alegi între câteva variante, ci posibilitatea de a pune tu întrebările.

problema este ierarhia

Există mai multe mecanisme pentru a impune inegalitatea. Unele depind de un aparat centralizat, ca și sistemul judiciar. Altele pot funcționa mai informal, ca și rolurile de gen.

De-a lungul timpului unele mecanisme au fost discreditate complet. Puțini mai cred azi în dreptul divin al regelui, deși timp de secole el a stat la baza societății. Altele sunt încă atât de puternic înrădăcinate încât nu ne putem imagina viața fără ele. Cine își poate imagina o lume fără drepturi de proprietate? Dar în cele din urmă ele nu sunt decât niște constructe sociale: sunt reale, dar nu inevitabile. Existența proprietarilor de terenuri sau a bancherilor nu este mai naturală, nevesară sau benefică ca și existența regilor.

Toate aceste mecanisme se dezvoltă împreună, întărindu-se reciproc. Istoria rasismului de exemplu, este inseparabilă de istoria capitalismului: e imposibil să le concepem fără a ne gândi la colonizare, sclavie și la diferențele de culoare care încă determină cine ce poziție va ocupa în societate. Fără infrastructura statului și a celorlalte ierarhii din societate, prejudecățile individuale nu ar putea niciodată crea o supremație albă.

Punând problema altfel: atât timp cât există poliție, pe cine crezi că va hărțui? Atât timp cât există închisori, cine le va umple? Atât timp cât va exista sărăcie, cine vor fi cei săraci? E greu de crezut că vom putea obține egalitate într-o societate bazată pe ierarhii. Poți să faci cărțile, dar pachetul rămâne același.

problema sunt granițele

Dacă un guvern străin ți-ar invada pământul, ar tăia pădurile, ar polua râurile și ar obliga copiii să învețe istoria scrisă de ei, cum ai reacționa? Și totuși dacă guvernul local face la fel, atunci supunerea și acceptarea acestor practici se numește patriotism.

Granițele nu ne protejează, ele ne despart, creând tensiuni față de cei excluși și ascunzând diferențele dintre cei incluși. Chiar și cel mai democratic guvern este construit pe această diviziune între participanți și excluși, între legitim și nelegitim. În Atena, leagănul democrației, doar o fracțiune dintre bărbații era inclusă în procesul politic. Și astăzi, cetățenia încă impune o barieră între cei incluși și cei excluși în toată lumea, luând dreptul de decizie asupra propriei vieți la milioane de imigranți.

Idealul liberal este să lărgească granițele incluziunii până când toată lumea face parte dintr-un gigantic proiect democratic. Dar inegalitatea este o parte fundamentală a acestui proiect. La fiecare nivel al societății mii de granițe mici ne împart în cei puternici și cei lipsiți de putere. Avem nevoie de forme de incluziune care nu sunt construite pe excluderea unei anumite clase, care nu centralizează puterea și legitimitatea, care nu dezvoltă empatie doar în interiorul unei clase privilegiate.

problema este reprezentarea

Poți să ai putere doar dacă o folosești, poți afla care îți sunt interesele doar dacă acționezi în privința asta. Când fiecare efort de a-ți schimba lumea trebuie să mediat de către un reprezentant și trebuie să treacă printr-un filtru birocratic, atunci devenim alienați unii de ceilalți și față de potențialul nostru. Politicienii care ne dezamăgesc constant stau mărturie asupra puterii care am putea să o avem dar pe care o cedăm instituțiilor; violența poliției este rezultatul dorinței noastre colective de a evita responsabilitatea pentru ceea ce se întâmplă la noi în comunitate.

În era digitală, când fiecare dintre noi trebuie să joace rolul propriei secretare pentru a-și crea o imagine publică, reputațiile noastre au devenit ca niște vampiri care se hrănesc cu existența noastră. Dacă nu am fi atât de izolați unii de ceilalți, într-o continuă competiție pentru a ne vinde pe piața muncii sau pe piața socială, am investi atâta timp și energie în crearea acestei imagini?

Suntem ireductibili. Niciun delegat și nicio abstractizare nu poate sta în locul nostru. Reducând oamenii la demografie și statistică pierdem din vedere ceea ce este cu adevărat prețios și unic în lume. Avem nevoie de spontanitate și contactul celorlalți, control direct asupra vieții, lucruri care nu ni le pot asigura reprezentanții.

problema sunt liderii

Șefia este o boală socială în care majoritatea participanților dintr-un grup nu reușesc să ia inițiativa sau să gândească critic asupra propriilor acțiuni. Atât timp cât vom înțelege puterea ca și o proprietate a unor indivizi și nu ca și o relație între oameni, vom fi mereu dependenți de lideri. Liderii exemplari sunt la fel de periculoși ca și cei corupți pentru că nu fac decât să întărească ideea de conducere.

Când poliția ajunge la un protest prima întrebare este întotdeauna „cine este organizatorul?”, nu pentru că șefia ar fi esențială în acțiunile comune, dar pentru că reprezintă o vulnerabilitate. Ea reproduce aceleași interese și structuri de putere existente în sistemele cărora ne opunem. E mai bine ca fiecare să aibă propria putere politică.

problema este guvernul

Guvernul promite drepturi, dar în schimb ne iau libertăți. Ideea de drept implică o putere centrală pentru a le proteja. Dar orice ne garantează, statul poate și lua. Dacă acordăm guvernului puterea de a rezolva o anumită problemă atunci îi dăm posibilitatea să creeze altele noi. Guvernele nu crează putere din nimic, ei au puterea noastră pe care noi am putea să o folosim mult mai eficient.

Cea mai liberală democrație împarte un principiu cu cea mai despotică autocrație: centralizarea puterii și a legitimității într-o structură menită să monopolizeze utilizarea forței. Fie că birocrății care lucrează în aceste structuri răspund unui rege, unui președinte sau unui electorat este irelevant. Legea, birocrăția și poliția sunt mai vechi ca și democrația, funcționând la fel într-o democrație ca și într-o dictatură. Singura diferență este că, deoarece ne alegem reprezentanții, ar trebui să le privim ca și cum ar fi ale noastre, chiar dacă sunt împotriva noastră.

Dictaturile sunt în esență instabile: chiar dacă măcelărești sau bagi în pușcărie o generație întregă, copiii lor vor găsi calea spre libertate. Dar dacă îl convingi pe un om că ceea ce faci este dorința majorității povestea se schimbă. Cu cât oamenii cred că au o influență mai mare asupra instituțiilor statului, cu atât ei au mai multă încredere în ele. Într-un fel asta explică de ce un sistem care produce asemenea inegalități este totuși atât de universal acceptat ca și un ideal politic.

Când puterea este centralizată, oamenii trebuie să exercite dominație asupra altora pentru a-și putea domina propriile destine. Luptele pentru autonomie sunt astfel transformate în lupte pentru putere politică: un exemplu concret îl reprezintă războaiele civile din națiunile post-coloniale, lupte care au ca adversari etnii care în trecut co-existau în pace. Cei care ajung la putere nu își pot menține puterea decât prin impunerea unui război continuu, atât împotriva „străinilor” cât și împotriva propriilor cetățeni.

Existența ierarhiilor îi ajută pe cei aflați în vârf să centralizeze puterea. Oricât de tare s-ar democratiza instituțiile dominante și oricâte pârgii am avea pentru a le infleunța, ele funcționează în principiu la fel, aparenta infleunța a oamenilor asupra lor fiind doar un mecanism de legitimizare a acestor structuri. Singura modalitate pentru a exercita influență asupra autorităților fără a fi însă prinși în jocul lor este prin crearea de rețele orizontale autonome. Dar în momentul în care vom fi destul de puternici pentru a forța autoritățile să ne ia în serios, atunci vom fi destul de puternici pentru a ne putea rezolva singuri problemele, fără ei.

Nu există cale spre libertate decât prin libertate. Nu putem să ne bazăm pe o singură modalitate de a ne exercita puterea politică. Pentru a înlocui puterea coercitivă a statului e nevoie să dezvoltăm o multitudine de mecanisme și structuri care să promoveze autonomia fiecăruia, și care să și poată proteja această libertate.

problema este profitul

Banii reprezintă mecanismul ideal pentru crearea inegalităților. Sunt abstracti: par să poată reprezenta totul. Sunt universali: oamenii care nu au nimic altceva în comun îi acceptă ca și o realitate socială. Sunt impersonali: pot fi transferați de la o persoană la alta. Sunt fluizi: pot circula între toate clasele sociale. Autoritatea pieței devine astfel acceptată aproape universal.

Când toată valoarea este concentrată într-un singur instrument, totul poate avea un preț, inclusiv cele mai intime momente ale noastre. Ceea ce nu poate fi comercializat își pierde orice importanță. Viața devine o cursă pentru acumularea de valoare financiară, fiecare împotriva tuturor.

A face profit înseamnă a câștiga mai mult control asupra resurselor societății în comparație cu ceilalți. Nu putem avea toți profit, pentru ca o persoană să obțină profit alții trebuie să piardă. Când un investitor obține profit de pe urma muncii angajaților, crește și diferența economică dintre cei doi. Ceea ce înseamnă că cu cât muncitorii lucrează mai mult, cu atât crește și distanța socială dintre ei și angajator.

Un sistem bazat pe profit creează în același timp sărăcie cât și bogăție, pe lângă inovații tehnologice el crează inegalități. Când muncitorii devin alienați de propria muncă și toată lumea caută doar profitul rezultatele sunt dezastroase nu doar din punct de vedere social. Crizele ecologice ale ultimelor decenii sunt rezultatul direct al acestui sistem care răsplătește acumularea oarbă de profit. Capitalismul nu răsplătește antreprenorii care caută soluții la aceste crize, ci pe cei care găsesc modalități prin care să profite de pe urma lor.

problema este proprietatea

Fundația capitalismul o reprezintă drepturile de proprietate, un construct social pe care l-am moștenit de la aristocrați și regi. Deși în zilele noastre proprietățile își schimbă proprietarul într-o rată tot mai accelerată, în esență conceptul a rămas același: ideea de proprietate legitimizează folosirea violenței pentru a menține accesul inegal la pământ și resurse.

Unii oameni își imaginează că proprietatea ar putea exista și fără stat. Dar drepturile de proprietate sunt fără sens în absența unei autorități centrale care să le impună și, oricum atât timp cât există o astfel de autoritate, nimic nu e cu adevărat al tău. Bani sunt creați de stat și sunt expuși inflației și taxelor, la fel ca și proprietățile individuale.

Cum am putea proteja lucrurile care sunt importante pentru noi? Piața îi răsplătește pe cei care profită de pe urma semenilor lor. Guvernele există pentru a apăra aceste mecanisme. Singura noastră asigurare o reprezintă legaturile noastre sociale. Dacă vrem să ne asigurăm propria siguranță avem nevoie de rețele de ajutor reciproc.

Fără bani și drepturi de proprietate, relația noastră cu lucrurile ar fi determinată de relația noastră cu ceilalți. Astăzi însă lucrurile stau complet invers: relațiile dintre noi sunt determinate de relațiile pe care le avem cu lucrurile noastre. Renunțarea la drepturile de proprietate nu înseamnă că am rămâne fără lucrurile la care ținem, ci din contra ar garanta că nici o autoritate sau bancă nu va putea să ți le ia. Nevoile

umane reale ar lua astfel locul birocrăției.

Cel mai mare coșmar al unui escroc e o societate fără proprietate. Pentru că fără proprietate el va fi definit doar prin calitățile sale ca persoană și va primi respectul pe care îl merită. În absența banilor, oamenii sunt valorificați prin modul în care contribuie la viețile altora, nu prin banii pe care îi pot arunca într-o parte și alta. Fără profit, fiecare efort va deveni propria răsplată. Lucrurile cu adevărat valoroase în viață - pasiunea, prietenia, generositatea - se găsesc în abundență. E nevoie de o armată de poliție și recuperatori pentru a impune sărăcia care ne ține captivi în această cursă fără sens.

ultima crimă

Toată ordinea este construită pe o crimă care a avut loc împotriva ordinii anterioare – crima care a dizolvat-o. După aceea, oamenii iau această ordine de bună și ajunge să fie percepută ca fiind legitimă. Crima fondatoare a Statelor Unite ale Americii a fost răscoala împotriva autorității regelui Angliei. Dacă reușim să supraviețuim societății actuale, societatea care va urma va fi fondată pe crima ce va înlătura legile și instituțiile actuale.

Spectrul crimelor este reprezentat de tot ceea ce reprezintă excesul limitelor unei societăți – cele mai rele și cele mai bune. Fiecare sistem este bântuit de tot ceea ce nu poate să încorporeze sau să controleze. Orice ordine are sămânța propriei distrugerii.

Nimic nu rezistă la infinit; asta e valabil și pentru imperii și civilizații. Dar ce ar putea să o înlocuiască pe aceasta? Ne putem imagina o ordine care să nu fie bazată pe diviziunea vieții în legitim sau ilegal, legal sau criminal, conducători și conduși? Care ar putea să fie ultima crimă?

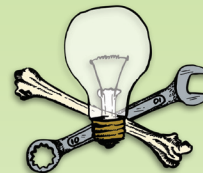
ANARHIA este ceea ce se întâmplă oricând ordinea nu este impusă prin forță. Este libertate: procesul prin care constant ne reinventăm atât pe noi, cât și relațiile dintre noi.

Orice proces sau fenomen care are loc liber – o pădure tropicală, un cerc de prieteni, propriul tău corp – este o armonie anarhică ce persistă prin schimbarea constantă. Pe de altă parte, controlul exercitat de sus în jos, poate fi întreținut doar prin restrângere și coercie: disciplina preară a sălii de clasă a unui liceu, ferma industrializată în care pesticidele și ierbicidele apără lanurile sterile de porumb modificat genetic, hegemonia fragilă a unei super-puteri.

ANARHISMUL este ideea că oricine este îndreptățit la autodeterminare completă. Nicio lege, guvern sau proces decizional nu este mai important decât nevoile și dorințele unei ființe umane. Oamenii ar trebui să fie liberi să își modeleze relațiile conform propriilor satisfacții mutuale și să reprezinte singuri conform propriei judecăți.

Anarhismul nu este o dogmă și nu are un tipar. Nu este un sistem care teoretic ar funcționa doar dacă este aplicat cum trebuie, ca și democrația. Nu este nici un scop care trebuie atins cândva în viitorul îndepărtat, ca și comunismul. Este un mod de a acționa și relaționa care poate fi pus în practică chiar acum. În relație cu orice sistem de valori sau curs de acțiune, putem începe prin a întreba: Cum distribuie anarhia puterea?

ANARHIȘTII se opun oricărei forme de ierarhii – orice sistem care concentrează puterea în mâinile câtorva, orice mecanism care ne distanțează de potențialul nostru. Împotriva oricărui sistem închis, ne bucurăm de necunoscutul care urmează, de haosul din noi, de virtutea de a fi liberi.

Acest proiect a fost realizat de Crimethinc.,
o rețea internațională de revoluționari aspiranți.

Pentru alte resurse vizitează **crimethinc.com**,
aici vei găsi cărți, filme, podcasturi și reportaje din toată
lumea.

Am realizat acest text prin cooperarea a camarazi de pe 5
continente,
Sute de voluntari au donat ca tu să poți ține în mână
acest text.

O versiune digitală se găsește în 12 limbi la adresa:
tochangeeverything.com

Când realizăm că diferitele instituții și mecanisme de dominație au ceva în comun, devine evident că și luptele noastre individuale sunt parte din ceva mai mare ca noi, ceva care are potențialul să ne unească pe toți. Când ne adunăm pe baza acestei conexiuni, totul se schimbă: nu doar luptele noastre, ci și capacitatea noastră de a schimba lumea, capacitatea de fi fericiți, sentimentul că viețile noastre au un scop. Tot ceea ce trebuie noi să facem ca să ne găsim e să începem să acționăm conform unei logici diferite.

**Pentru
a schimba
totul,
începe
de
pretutindeni.**

NU TE AGĂȚA DE LUMEA VECHE

crimethinc.com